

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa B.S.

przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi [...]

w B.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 lipca 2019 r.,

na skutek skarg kasacyjnych powoda i strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego we [...]

z dnia 12 lipca 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia do rozpoznania obu skarg kasacyjnych,
- 2) przyznaje adwokat B.B-Ż. od Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w J. kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

W sprawie wniesiono dwie skargi kasacyjne.

Powód B.S. zarzucił zaskarżonemu wyrokowi Sądu Apelacyjnego z dnia 12 lipca 2018 r. naruszenie art. 278 § 1, art. 286, 290, 382 i 391 § 1 k.p.c., art. 24 § 1 i art. 448 k.c. oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta - w różnych układach i związkach.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód uzasadnił oczywistą jej zasadnością (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) oraz wystąpieniem przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wyrażającej się potrzebą ustosunkowania się przez Sąd Najwyższy do zagadnienia obowiązków procesowych sądu wynikających z art. 278 § 1 i art. 286 k.p.c. Zdaniem powoda, w interesie publicznym jest też zajęcie stanowiska przez Sąd Najwyższy co do tego, czy ingerencja sądu w treść przeprosin mających zgodnie z art. 24 § 1 k.c. na celu usunięcie skutków naruszenia dóbr osobistych może być dowolna i sąd jest uprawniony do ujawnienia w treści przeprosin wbrew woli powoda informacji o jego przyjęciu do szpitala psychiatrycznego.

Pozwany Wojewódzki Szpital [...] w B. zarzucił zaskarżonemu wyrokowi Sądu Apelacyjnego z dnia 12 lipca 2018 r. naruszenie art. 282 i 278 § 1 k.p.c., art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego oraz art. 24 § 1, art. 362, 415, 430 i 448 k.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany uzasadnił potrzebą wykładni art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego w zakresie dotyczącym wyjaśnienia, czy zwrot mówiący o „zasięgnięciu w miarę możliwości opinii drugiego lekarza psychiatry albo psychologa” oznacza obowiązek zasięgnięcia takiej opinii przez lekarza psychiatrę przy przyjęciu pacjenta w trybie nagłym bez jego zgody, gdy istnieje obiektywnie

możliwość uzyskania takiej opinii, czy też zwrot ten uzależnia zasięgnięcie takiej opinii od decyzji lekarza dokonującego przyjęcia do szpitala, podjętej po rozważeniu wszystkich okoliczności danego przypadku?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy bez potrzeby głębszej analizy jurystycznej błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2011 r., I PK 237/10, 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, 24 lutego 2012 r., V CSK 225/11, 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15). Przytoczone okoliczności powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/2005, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 2004/06, i z dnia 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06).

Powód nie wykazał, że Sąd Apelacyjny dopuścił się oczywistego naruszenia wskazanych we wniosku przepisów prawa procesowego i w konsekwencji wydał wyrok oczywiście wadliwy.

Artykuł 278 § 1 k.p.c. nie nakłada na sąd orzekający bezwzględnego obowiązku wysłuchania wniosków stron przed powołaniem biegłych; sąd orzekający może pozostawić wybór biegłego wyznaczonemu sędziemu (§ 2).

Sąd nie jest zobowiązany do dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej w każdym przypadku, w którym tego żąda strona. Warunkiem dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej jest powzięcie przez sąd wątpliwości - samodzielnie lub na skutek inicjatywy stron - co do tego, czy dotychczasowa opinia została sporządzona w sposób prawidłowy (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 11/17).

Artykuł 24 § 1 k.c. pozostawia ocenie sądu, czy żądana przez powoda treść i forma oświadczenia jest odpowiednia do usunięcia skutków naruszenia. Sąd może kształtować treść oświadczenia także przez uściślenie sformułowań.

Sąd decyduje również o miejscu i sposobie publikacji oświadczenia, uwzględniając okoliczności konkretnego przypadku i równoważąc interesy pokrzywdzonego oraz pozwanego (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2013 r., I CSK 540/12, 11 sierpnia 2016 r., I CSK 543/15, 11 maja 2016 r., I CSK 90/15 i 18 września 2015 r., I CSK 813/14).

Warto też przypomnieć w kontekście skargi powoda, że powoływane przez stronę przesłanki przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mogą mieć postaci pytań retorycznych.

Odnosząc się do skargi strony pozwanej, należy wskazać, że zastosowanie w stosunku do pacjenta, który nie cierpi na chorobę psychiczną, przewidzianego w art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego trybu przyjęcia do szpitala i bezpodstawne leczenie bez zgody przesądza o bezprawności takiego postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2015 r., I CSK 524/14).

Stanowisko o braku w sprawie należytej staranności w procesie leczenia i diagnostyki Sąd Apelacyjny oparł nie tylko na tym, że lekarz przyjmujący powoda nie zasięgnął opinii innego lekarza, ale i na powierzchownej ocenie przez tego lekarza przesłanek przyjęcia do szpitala w trybie art. 23 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym stanowił art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz.U.2018.1184 ze zm.) oraz § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7 i § 16 ust 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2019.18).

jw